CUVÎNT AL SFÂNTULUI IOAN GURA DE AUR, DESPRE DESFRÂNARE

Despre vorba Apostolului: „Din pricina aprinderii, fiecare sa-si aiba femeia sa."

Catre izvoarele de miere voiesc sa va îndrum astazi, mierea neavînd niciodata satiu. Asa este firea cuvintelor Sfîntului Apostol Pavel, si toti cîti îsi racoresc sufletele din aceste izvoare o gasesc prin puterea Duhului Sfînt. Sau, mai degraba, dulceata mierii e întrecuta cu totul de placerea cuvintelor dumnezeiesti. Proorocul arata aceasta zicînd: *Cît sînt de dulci cerului gurii mele cuvintele Tale, mai mult decît mierea, gurii mele* (Psalm 118:I03). Dar farmecul cuvintelor dumnezeiesti întrece în dulceata nu numai mierea, ci ele sînt mai de pret decît aurul si orice piatra scumpa, si mai curate decît argintul. *Cuvintele Domnului* - zice acelasi - *cuvinte curate, argint cu foc lamurit; ispitit de pamînt, curatit de sapte ori* (Psalm 11:5,6). Pentru aceea, si un întelept zicea: *A mînca miere multa nu este bine, iar cuvintele cele marite trebuie a le cinsti* (Pildele lui Solomon 25:27). Într-adevar, din aceea vin adesea boli, dar prin acestea putem sa înlaturam chiar slabiciunile pe care le avem; si înca mierea, în mistuire, piere, dar cuvintele dumnezeiesti, cînd s-au mistuit, atunci se fac mai placute si mai folositoare, si celor ce le gusta, si la alti multi. Si cineva, îmbuibîndu-se cu îndestulare dintr-o masa încarcata, daca apoi se îngretoseaza si varsa se face neplacut gazdei sale; dar acela care rasufla[1] învatatura duhovniceasca împrastie vecinului sau mult miros placut. David, care mereu s-a împartasit din astfel de mîncare, a zis: *Inima mea a raspîndit miros de vorba buna* (Psalm 44:2). Caci este si vorbirea rea care se raspîndeste. Si, dupa cum la mesele atîtatoare mirosul se face dupa felul mîncarilor, tot asa si la puterea vorbelor: cum se primesc, tot asa le si raspîndesc multi dintre oameni. De pilda, daca te-ai dus la teatru [cinematograf, ai privit la televizor, calculator, internet… n. n.] si ai auzit cîntece destrabalate, tot de acestea vei raspîndi peste tot împrejurul tau; iar daca, ducîndu-te la biserica, ai fost partas la vorbele duhovnicesti, de acestea vei si vorbi. De aceea a zis si Proorocul: *Inima mea raspîndeste miros de vorba buna*, aratîndu-ne hrana mesei la care a fost partas. Fiind încredintat de aceasta, si Pavel ne-a îndemnat, zicînd: *Din gura voastra sa nu iasa nici un cuvînt rau, ci numai ce este bun spre zidirea cea de trebuinta, ca sa dea har celor ce asculta* (Efeseni 4:29). Si care este cuvîntul cel rau, întreb? Daca ai învatat pe cel bun, atunci cunosti si pe cel rau, caci pentru deosebirea aceluia l-a pus pe acesta. Deci, care este bun n-aveti nevoie sa învatati de la mine, caci chiar Apostolul ne-a aratat firea lui. Caci, cînd a zis: *ce este bun*, a adaugat: *pentru zidire*, aratînd ca acela este bun, care întareste pe aproapele. Deci, dupa cum cel care întareste este bun, tot asa cel care darîma este rau si vrednic de osînda.

Si tu deci, prea iubitule, daca ai ceva de acest fel de spus, care ar putea sa faca mai bun pe ascultator, sa nu închizi cuvîntul în clipa mîntuirii; iar daca nu ai nimic de acest fel, ci vorbe stricatoare, taci, sa nu osîndesti pe aproapele! Caci asa este cuvîntul [osîndirii], nu întareste pe ascultator, ci-l abate. Caci, daca se îngrijeste de faptele cele bune, adesea se ridica în mîndrie; iar daca este neîngrijitor, se face si mai usuratec. Daca îti vine pe buze o vorba rusinoasa si îndemnatoare la rîs, taci! Caci acel cuvînt care porneste spre desfrînare pe vorbitor si pe auzitor este rau si desteapta în om pofte urîte. Si, dupa cum lemnele sînt instrumentul si materia focului, tot asa sînt vorbele pentru gîndirile rele. De aceea, nu trebuie sa vorbim toate cîte ne vin în minte, ci trebuie sa ne nevoim a goni din minte poftele si orice cuget rusinos. Iar daca cumva, fara voia noastra, am primit gînduri rele, sa nu le aratam niciodata cu limba, ci sa le înabusim în tacere. Uitati-va la fiarele si tîrîtoarele cazute în lat: daca au gasit vreo scapare si au iesit la larg, se fac mai crude; iar daca ramîn acolo închise pentru totdeauna, se nimicesc usor si pier. Tot asa si poftele rele: daca gasesc vreo scapare prin gura si vorbire, flacara ascunsa se aprinde; iar daca le-ai închis în tacere, acestea repede pier din minte. Astfel, daca te-a cuprins vreo pofta rea, sa nu vorbesti vorba urîta, chiar daca ai muri de dorinta de o spune. N-ai cugetul curat? Cel putin gura sa fie curata si sa nu dai afara noroi, cu care sa întinezi si pe altul, si pe tine însuti. Caci nu numai acei care vorbesc, dar si cei care asculta capata multe neplaceri cînd se spun lucruri rusinoase. De aceea te rog si te sfatuiesc, nu numai sa te opresti de a vorbi, dar chiar de a asculta pe altii vorbind, si sa ramîi lipit de legea dumnezeiasca. Pe un astfel de om si Proorocul îl ferice ste, zicînd: *Fericit barbatul - care n-a umblat în sfatul necredinciosilor, si în calea pacatosilor nu a statut, si pe scaunul pierzatorilor nu a sezut; ci în legea Domnului - voia lui, si în legea Lui va cugeta ziua si noaptea* (Psalm 1:1, 2).

În convorbirile din afara (lumesti), chiar daca se strecoara cîte ceva bun, dar, între nenumarate necuviinte, multimea abia daca vorbeste un cuvînt sanatos. În *Sfintele Scripturi* este cu totul dimpotriva: nu vei auzi nici un cuvînt urît, ci pe toate pline de mîntuire si de multa întelepciune, cum sînt de pilda, cele ce s-au citit astazi. Care sînt acestea? *Cît pentru cele ce mi-ati scris, bine este omului sa nu se atinga de femeie. Dar, din pricina desfrînarii, fiecare barbat sa-si aiba femeia sa, si fiecare femeie sa-si aiba barbatul sau* (1 Corinteni 7:1, 2). Pavel legiuieste despre casatorie, si nu se rusineaza, nici nu roseste, si pe buna dreptate. Caci - daca chiar Domnul a cinstit casatoria, împodobind-o cu prezenta si cu darul Sau (caci a adus la nunta darurile cele mai mari, schimbînd firea apei în vin) - cum sluga s-ar fi rosit sa legiuiasca casatoria? Rau lucru nu este casatoria, dar este urîta prea-curvia, urîta aprinderea. Casatoria este un leac contra aprinderii.

Sa nu o necinstim deci cu praznice diavolesti, ci, cum au facut cei din Cana Galilei, tot asa sa faca si cei ce îsi iau acum femei, sa aiba pe Hristos în mijlocul lor. Si cum se poate face aceasta, întrebi tu? Prin preoti, caci zice: *Cine va primeste pe voi pe Mine Ma primeste*. Daca ai îndepartat pe diavolul - cîntecele destrabalate, si melodiile dulcegi, si jocurile necuviincioase, si vorbele rusinoase, si pompa diavoleasca, si sunetul si rîsul din toata inima - în sfîrsit, daca ai îndepartat orice necuviinta si ai adus înauntru pe sfintiti robi ai lui Hristos, si Hristos va fi cu ei, negresit, cu mama si fratii Sai. Caci zice: *Oricine va face voia Parintelui Meu Celui din ceruri, acela Îmi este frate, sora si mama* (Matei 12:50). Si stiu ca greu si suparator se va parea unora ca sfatuiesc acestea si ca dezradacinez un vechi obicei. Nu ma îngrijesc de loc de aceasta, caci n-am nevoie de bunavointa voastra, ci de folosul vostru; nu de batai din palme si laude, ci de cîstig si de învatatura. Sa nu-mi spuna cineva: Apoi, asa este obiceiul! Unde se

[1] Care „rîgîie", adica.

faptuieste pacatul, sa nu pui înainte obiceiul! Ci - daca cele faptuite sînt rele, chiar daca obiceiul ar fi vechi - sa-l desfiintezi; iar daca nu sînt rele, chiar daca nu-i obiceiul, adu-l si îl sadeste. Obiceiul de a necinsti astfel de lucruri nu era vechi, ci a fost asezat încoace, caci adu-ti aminte cum a luat în casatorie Isaac pe Revecca, ori Iacov pe Rahela. *Scriptura* aminteste de aceste casatorii si povesteste cum au fost duse ele în casele mirilor lor, si nu aminteste nimic de acest fel. Numai bautura si mîncarea au fost mai bogate ca de obicei si au chemat pe rude la nunta; iar flautele, fluierele, chimvalele, si danturile de betivi si tot cea ce este în mare cinste astazi au fost înlaturate. Iar oamenii din vremea de astazi, saltînd, cînta în cinstea Venerei si [cîntece în care e vorba de] multe prea-curvii, si desfaceri de casatorii, si dragoste fara de lege si împreunari neîngaduite. Si multe alte cîntece pline de necinste si de rusine cînta în acea zi si dupa betie, si atîta necinste însoteste pe mireasa în public cu vorbe murdare. Cum mai ceri de la ea cinste, spune-mi, cînd din prima zi ai dus-o într-atîta nerusinare si te-ai îngrijit în fata ei si sa spui, si sa faci de acelea la care nu au drept sa asculte nici robii cinstiti? Atîta vreme s-au muncit tatal si mama îngrijind de fecioara lor, încît nici sa nu spuna, nici se auda pe altul zicînd vreo vorba necinstita, s-au îngrijit de pat, camere deosebite, pazitori, usi, zavoare si de plimbarile spre seara, si sa nu fie vazuta de nimeni, nici chiar de rude; si de altele multe mai mari îngrijindu-se. Iar tu, venind, ai risipit toate acestea într-o singura zi si ai pregatit-o sa se faca nerusinata prin acea serbare destrabalata, si ai varsat în sufletul miresei cuvinte de pierzare. Nu vin de-aici relele urmatoare? Nu de-aici prea-curviile si gelozia? Nu de-aici sterpiciunea, si vaduvia si moartea fara vreme a parintilor? Cînd chemi pe draci prin cîntece; cînd umpli pofta lor prin vorbe urîte; cînd bagi în casa mimi, histrioni si întreg teatrul; cînd umpli casa de desfrînate si te îngrijesti sa se desfateze acolo toata ceata dracilor, ce mîntuire mai astepti? Spune-mi, pentru ce mai aduci si preoti, cînd a doua zi ai sa savîrsesti astfel de fapte? Vrei sa arati binefacere aducatoare de cîstig? Cheama hore de saraci! Te rusinezi si te rosesti? Atunci ce mai vrei decît aceasta necumintenie, cînd, bagînd pe diavolul în casa, nu crezi ca faci rau, iar cînd e vorba de a intra Hristos te rusinezi? Dupa cum la intrarea saracilor Hristos priveste, tot asa, în mijlocul mimilor si infamilor, diavolul ia parte la serbare. Si din acea cheltuiala nu este nici un cîstig, ci se naste un mare pacat, însa din aceste cheltuieli vei dobîndi repede un mare cîstig. Dar [- zici tu -]nimeni din oras n-a facut lucrul acesta! Începe tu, sileste-te sa fi începatorul acestui frumos obicei, pentru ca urmasii sa te laude. Daca vreunul te urmeaza întru acest obicei, nepoti si stranepoti vor spune celor ce-i vor cerceta obîrsia: Cutare cel dintîi a început acest frumos obicei. Daca, pentru jocurile publice, cei care au întretinut cu maretie aceste lucrari nefolositoare sînt laudati la mese de toata lumea, cu mult mai mult toti te vor lauda pentru aceasta fapta duhovniceasca si vor aduce multumiri celui dintîi care a facut începutul cel bun. Si îti va fi aceasta si darnicie, si cîstig.

Sigur, daca altii vor urma aceasta pilda, tu, care ai aruncat samînta, vei lua pretul rodurilor: prin acesta vei ajunge repede si tata, si Dumnezeu va fi de ajutor copiilor tai si se va îngriji ca sa îmbatrînesti cu sotia ta. Dupa cum pe cei ce pacatuiesc Dumnezeu îi ameninta, zicînd: *Si vor fi femeile voastre vaduve, si fiii vostri orfani* (Iesirea 22:24), tot asa, celor ce se supun Lui în toate, El le fagaduieste ca le va da o batrînete fericita si toate bunurile împreuna cu ea.

Pavel iarasi ne învata despre aceasta cînd zice ca mortile grabnice vin adesea din multimea pacatelor. *Pentru aceasta* - zice el - *între voi multi sînt neputinciosi, si bolnavi si multi mor* (1 Corinteni 11:30). Dar hrana data saracilor împiedica de a se întîmpla acestea; si, chiar daca se întîmpla ceva neasteptat, [milostenia facuta] aduce o repede îndreptare [a necazului], cum se poate afla din istoria fecioarei din Ioppe. Pe aceasta, care zacea moarta, au înconjurat-o saracii hraniti de ea, si lacrimile lor au desteptat-o si au adus-o la viata. (Fapte 9:36). Rugaciunea vaduvelor si saracilor este mult mai folositoare decît rîsul si orice dant. Aici, pentru o singura zi este desfatarea, acolo este vesnic cîstigul. Gîndeste-te cît de mare lucru sînt atîtea binecuvîntari unite pe capul sotiei, atunci cînd intra în casa sotului sau. Ce coroane mai vrednice decît acestea? Ce bogatie mai folositoare? Pe cînd obiceiul de acum este o nebunie curata. Daca nici o pedeapsa, nici un chin nu ameninta pe cei ce se poarta asa de necinstit, gîndeste-te cît chin este sa primesti atîtea blesteme în public, de la oamenii beti si cu mintea întunecata, pe cînd toata lumea asculta. Saracii, cînd primesc ceva, binecuvînteaza, îti ureaza mii de bucurii; aceia însa - dupa betie, dupa mîncare - arunca toate murdariile pe capetele sotilor si parca fac între ei o întrecere draceasca: ca si cum ar fi vrajmasi cei ce se întîlnesc, asa rudele lor se lupta între ele, care sa spuna vorbe neîngaduite si nelegiuite pentru cei ce se casatoresc, urmînd pe vrajmasi; si întrecerea acestora între ei umple pe mire si pe mireasa de rusine.

Oare vom cauta alta proba - spune-mi! - ca diavolii misca sufletele lor, si ca acestea se fac si se spun de catre ei? Cine va sta la îndoiala de acum înainte ca diavolii misca sufletele lor, si ca acestea se fac si se spun de catre ei? Nimeni, desigur, caci acestea sînt darurile diavolului: glume proaste, betie, zapacirea mintii. Iar daca vreunul crede ca a-i chema pe saraci în locul acestora e semn de nenorocire, sa afle si aceasta, ca nu hranirea saracilor si vaduvelor este semnul relelor înmiite si al oricarei rusini, ci stricatii si femeile destrabalate. Adesea, chiar din aceasta zi desfrînata dintre prieteni, rapindu-l pe sotul cazut în cursa, s-a dus si i-a nimicit dragostea pentru sotie, i-a sucit bunavointa, i-a stins iubirea înainte de a se aprinde si a aruncat samînta prea-curviei. Ar trebui ca parintii sa se teama de acestea, chiar daca n-ar fi altceva, si sa împiedice aducerea mimilor si jucatorilor la nunti.

Casatoria este înfiintata nu ca sa ne stricam, nici ca sa ne pîngarim, ci ca sa fim curati. Asculta pe Pavel cum zice: *Din pricina aprinderii, fiecare sa-si aiba femeia sa, si fiecare barbatul sau*. Doua pricini sînt pentru care s-a înfiintat casatoria: ca sa fim curati si ca sa ne facem parinti; dar, din aceste doua, cea mai însemnata este curatia. Cînd a intrat pofta, a intrat si casatoria, ca sa taie obiceiul cel neînfrînat si sa ne faca a ne multumi cu o singura femeie. Caci pentru nastere de fii casatoria nu face atît cît acel cuvînt al lui Dumnezeu, care zice: *Cresteti, si va înmultiti si umpleti pamîntul* (Facerea 1:18). Si martori sînt cîti au fost casatoriti si n-au avut copii. Asa ca pricina adevarata este aceea a curatiei, si mai cu seama acum, cînd tot pamîntul locuit este plin de neamul omenesc. La început, era de

dorit sa ai copii, pentru ca fiecare sa lase amintire si ramasita a vietii sale. Fiindca nu era nici o nadejde de înviere, ci moartea era puternica si cei ce mureau socoteau ca sînt nimiciti cu totul dupa aceasta viata, Dumnezeu a dat aceasta mîngîiere, facerea de copii, ca sa ramîna chipurile vii ale celor ce se duc si ca neamul nostru sa se pastreze. Si, ca sa întelegi ca mai ales pentru aceasta au fost doriti copiii, asculta de ce se plînge, dupa toate suferintele lor, femeia lui Iov: *Iaca* - zicea ea - *a pierit amintirea ta de pe pamînt, fiii tai si fiicele tale* (Iov 18:I7). Si iarasi, Saul catre David: *Asadar, jura-mi pe Domnul ca nu vei stîrpi samînta mea dupa mine, si ca nu vei sterge numele meu din casa parintelui meu* (1 Împarati 24:22). Dar - fiindca învierea este la usa si moartea nu înseamna nimic, ci ne îndreptam spre alta viata, cu mult mai buna - este zadarnica munca pentru acestea. Daca doresti copii, poti sa dobîndesti cu mult mai buni acum, cînd ni s-au adus îmbratisari duhovnicesti, si nasteri mai bune si toiege de batrînete mai folositoare.

Deci o singura pricina are casatoria, sa nu ne pîngarim, si de aceea s-a gasit acest leac. Iar daca ai de gînd ca si dupa casatorie sa te pîngaresti, de prisos si în zadar ai venit la casatorie; ba înca nu numai în zadar si de prisos, ci chiar spre nenorocirea ta. Caci nu este acelasi lucru daca te pîngaresti neavînd sotie, si daca, avînd sotie, faci iarasi acest lucru. Caci aceasta nu este aprindere, ci prea-curvie. Desi se pare lucru de necrezut, totusi ceea ce am zis asa este în adevar.

Stiu ca multi socotesc prea-curvie numai cînd au înselat o femeie cu barbat. Eu zic ca ca este prea-curvie fie ca se împreuneaza cu o desfrînata de rînd, fie cu o roaba, fie cu orice femeie nemaritata, atunci cînd are femeia lui.

Nu numai dupa cei înselati, dar si dupa cei ce înseala se socoteste greseala de prea-curvie. Sa nu-mi pui înainte acum legile publice, care duc la judecata pe femeile publice si cer sa fie pedepsite, iar pe barbatii însurati si care îsi bat joc de roabe nu-i pedepsesc. Eu îti voi citi legea lui Dumnezeu, care se supara deopotriva si pe femeie, si pe barbat, si numeste lucrul prea-curvie. Zice: *Si fiecare femeie sa-si aiba barbatul sau*, adaugînd: *Barbatul sa dea femeii dragostea cuvenita*. (1 Corinteni 7:3). Ce a voit sa înteleaga prin aceasta? Oare sa nu-i prapadeasca veniturile? Sa-i pastreze zestrea neatinsa? Sa-i dea haine scumpe, masa încarcata, alai stralucit, slugi numeroase? Ce zici? Ce fel de dragoste ceri? Caci toate acestea sînt semne de dragoste. Nimic nu cer de felul acesta - zice el - dar cer înfrînare si curatie. Trupul barbatului nu-i al barbatului, ci al femeii, deci sa-i pastreze neatinsa aceasta avutie, sa nu o micsoreze, sa nu o strice. Dintre slugi, aceea se numeste iubitoare de stapîn, care, primind bani [în pastrare] de la stapînul sau, nu ascunde nimic din ei. Deci, fiindca trupul barbatului este zestrea femeii, barbatul sa fie binevoitor pentru aceasta avere. Ca aceasta întelege cînd zice: *Sa-i arate dragoste*. Ca întarire este adaosul: *Femeia nu este stapîna pe trupul ei, ci barbatul: tot asa si barbatul nu este stapîn pe trupul sau, ci femeia* (1 Corinteni 7:4). Deci, daca vei vedea vreo prea-curva ca te momeste, ca-ti întinde curse, ca se atîrna de tine, zi-i ei: Nu este al meu trupul, este al femeii mele: nu îndraznesc sa ma folosesc de el si sa-l dau altei femei. Aceasta sa faca si femeia. Mare este aceasta potrivire în vrednicie a amîndorura, desi în celelalte Pavel pune deasupra mult pe barbat, cînd zice: *Fiecare sa-si iubeasca femeia sa* (...), *iar femeia sa se teama de barbat* (Efeseni 5:33) Si: *Barbatul este cap femeii* (Efeseni 5:23). Si: *Femeia sa se supuna barbatului* (Efeseni 5:22). Si tot asa în *Vechiul Testament*: *Atrasa vei fi catre barbatul tau, si el te va stapîni* (Facerea 3:I6). Deci cum a hotarît dreapta împartire a robiei si a stapînirii? Atunci cînd a zis: *Femeia nu este stapîna pe trupul ei, ci barbatul; tot asa, barbatul nu-i stapîn pe trupul sau, ci femeia*, a asezat o potrivita îndreptatire [a fiecaruia]: dupa cum acela este stapîn al trupului ei, tot asa si ea este stapîna trupului lui. Pentru ce a facut atîta cinstita împartire? Pentru ca, în toate celelalte, este de trebuinta mai marea vrednicie a barbatului, iar unde este vorba de dragoste si curatie, acolo barbatul n-are nimic mai mult decît femeia, ci deopotriva se pleaca ei daca a calcat legile casatoriei. Si pe buna dreptate, caci nu pentru aceasta a venit la tine sotia ta si a parasit pe tatal, mama si toata casa ei - ca sa o batjocoresti, ca sa o înlocuiesti cu o pacatoasa de roaba, ca sa-i faci neajunsuri; ai luat-o ca însotitoare, ca tovarasa a vietii, ca libera, ca deopotriva în cinste cu tine. Oare nu este fara noima, cînd ai primit zestrea ei, sa porti toata grija pentru aceasta si sa nu o micsorezi întru nimic, iar ceea ce este mai scump decît toata zestrea, adica cinstea, si curatia si însusi trupul tau, care este bogatia ei, sa-l strici si sa-l pangaresti? Daca i-ai mîncat zestrea, vei da socoteala socrului tau; daca ai micsorat cinstea, te va pedepsi Dumnezeu, Care a înfiintat casatoria si ti-a dat femeie. Iar ca aceasta este adevarat, asculta ce zice Pavel despre prea-curvie: *Drept aceea, cel ce nesocoteste (acestea) nu nesocoteste pe om, ci pe Dumnezeu, Care ne-a si dat Duhul cel Sfînt* (I Tes. IV, 8). Iata prin ce cuvinte a aratat ca prea-curvie se face nu numai cînd, avînd femeie, ai necinstit o femeie cu barbat, dar si pe orice desfrînata. Caci - dupa cum numim prea-curva pe femeie, fie ca pacatuieste cu un rob, fie cu oricine - tot asa zicem ca barbatul se pîngareste daca are femeie, fie ca îsi face poftele cu o roaba, fie cu orice femeie publica. Sa nu dispretuim deci mîntuirea noastra si nici sa dam diavolului sufletul nostru prin acest pacat. Caci de aici se nasc nenumaratele stricari de case, nenumaratele certe; din aceasta pricina se stinge gingasia, din aceasta piere dragostea. Dupa cum nu e cu putinta ca un om cinstit sa-si uite si sa-si dispretuiasca femeia, tot asa nu e cu putinta ca un om neînfrînat si curvar sa o iubeasca, chiar daca ar fi cea mai frumoasa între toate. Din curatenie se naste dragostea, din dragoste, nenumaratele bunatati. Dupa casatorie, socoteste-le pe toate celelalte femei ca fiind pietre, stiind ca daca te vei uita cu ochi poftitori la vreuna - fie desfrînata, fie maritata - te-ai facut vinovat de nelegiuirea prea-curviei. Sopteste-ti în fiecare zi acestea; si - daca vei vedea ca s-a nascut în tine pofta pentru o alta femeie, iar prin asta femeia ta ti se pare neplacuta - intra în casa ta, deschide cartea de fata si, luînd pe Pavel ca ajutor, stinge-ti flacara repetind neîncetat aceste vorbe.

Si asa, femeia ta iarasi îti va fi placuta, cînd nici o pofta nu-ti va scadea bunavointa catre ea. Si nu numai ca sotia îti va fi mai placuta, dar si tu te vei arata mai cinstit, caci nimic nu este mai rusinos decît un barbat casatorit care se pîngareste: unul ca acesta se roseste nu numai în fata socrului, si a prietenilor si a oricarui om întîlnit, dar si în fata slugilor. Si nu numai acesta este raul, dar înca mai mult: casa lui i se pare mai grozava decît orice închisoare

cînd o zareste pe femeia sa si îsi întoarce gîndul mereu spre chipul celei stricate.

Vrei sa pricepi bine cît de mare este acest rau? Gîndeste-te ce fel de viata duc cei ce îsi banuiesc femeile, cît de fara gust le pare mîncarea si bautura. Masa li se pare încarcata cu otravuri omorîtoare si, ca de o molima plina de toate relele, asa fug de casa lor. N-au somn, noaptea nu le este linistita, n-au întîlniri cu prietenii, nici chiar razele soarelui nu mai lucesc pentru ei; cred ca îi supara si lumina, nu cînd au vazut-o pe sotie pîngarindu-se, dar numai cînd au banuit-o. Gîndeste-te ca si femeia sufera acestea cînd aude de la vreunul sau numai banuieste ca te-ai dat pe tine vreunei femei stricate. Judecînd acestea, sa fugi nu numai de prea-curvie, dar chiar si de banuieli; si, daca esti banuit [de sotie] pe nedrept, împac-o si o încredinteaza [de aceasta]. Nu din ura sau din nebunie, ci din grija face asa, si din teama prea-mare pentru averea sa. Într-adevar - cum am spus mai sus - averea ei este trupul tau, avere mai de pret decît toate celelalte. Sa nu o vatami pe ea în ce are mai scump, pricinuind rana omorîtoare! Caci, daca o dispretuiesti, sa te temi de Dumnezeu, razbunatorul unor fapte ca acestea si amenintatorul cu pedepse neîndurate pentru astfel de pacate. Acelora care staruiesc în asa fapte, le zice [ca vor ajunge] *unde viermele lor nu moare, si focul nu se stinge* (Marcu 9:44). Daca nu te misca prea mult viitorul, teme-te cel putin de ceasul de fata. Multi din aceia care se alipesc de femeile curve vor pieri chiar în aceasta viata, ca rai, cu rau, apucati de cursele lor: acelea - luptîndu-se sa-i îndeparteze de la sotia luata prin casatorie, sa-i împresoare cu totul în dragostea lor de farmece - se îngrijesc de bauturi vrajite si tes multe curse; apoi - aruncîndu-i astfel în vreo boala grea, si ducîndu-i spre pierzare si înconjurîndu-i de o lunga putreziciune si de nenumarate rele - îi rapesc din aceasta viata. Daca nu te temi de gheena, omule, teme-te de farmecele acelor femei! Caci, cînd vei fi lipsit, din pricina prea-curviei, de ajutorul lui Dumnezeu, cînd vei fi despuiat de ajutorul de sus, femeia cea stricata - luîndu-te pe tine cu îndrazneala si chemînd în ajutor diavolii ei, adaugînd amulete, punîndu-ti piedici - alunga mîntuirea ta cu multa usurinta, facîndu-te de rusine si de rîs tuturor locuitorilor orasului, încît nici nu se îndura de tine, care suferi de toate relele. Caci zice: *Cine se va îndura de fermecatorul cel muscat de sarpe si de toti cei care se apropie de fiare* (Iisus Sirah 12:17). Las la o parte pierderea de bani, banuielile zilnice, nerusinarea, îngîmfarea, certurile urîte din pricina femeilor stricate si nebune, care sînt mai crude decît toate mortile. De la femeia ta nu suferi adesea nici o vorba grea, dar te închini în fata desfrînatei care te nimiceste. Nu te rusinezi, nu te rosesti, nu doresti sa se despice pamîntul sub tine? Cum poti ruga pe Dumnezeu cu aceeasi gura cu care ai sarutat o femeie stricata? Si nu te temi, nu te înspaimînti - spune-mi! - ca o sa cada pe capul tau rusinat vreun fulger trimis de sus? Chiar daca te ascunzi de femeia ta nedreptatita, dar de ochiul cel neadormit nu te poti ascunde nicaieri, caci - acelui curvar care zicea: *Întuneric si ziduri ma înconjura, de ce sa ma tem?* (Iisus Sirah 23:25) - înteleptul i-a raspuns ca *ochii Domnului au mai multa lumina decît soarele ca sa vada faptele oamenilor* (Iisus Sirah 23:27). Iata de ce Pavel a zis: *Din pricina curviilor însa, fiecare sa-si aiba femeia sa, si fiecare sa-si aiba barbatul ei. Barbatul sa dea femeii datoria iubirii; asemenea si femeia barbatului ei* (1 Corinteni 7:23). *Nu te uita la femeia lingusitoare, ca miere pica din buzele femeii stricate, care pîna la o vreme îndulceste gîtlejul tau. Iar mai pe urma, mai amara decît fierea o vei afla si mai ascutita decît sabia cea de amîndoua partile ascutita* (Pildele lui Solomon 5:3, 4). În sarutarile femeii destrabalate este otrava, otrava ascunsa si nebanuita. Sa alergam asadar dupa o placere neîngaduita si primejdioasa, care pricinuieste rani nevindecate, în loc de a trai fericiti si aparati? Lînga femeia ta legiuita tu gasesti totdeodata placere, paza, cinstire, pretuire si cuget curat; acolo, dimpotriva, totul este amaraciune, totul este chin, si tu esti pururea sub banuiala. Caci, chiar daca nimeni nu te-a vazut, cugetul tau nu va înceta sa te învinovateasca; oriunde te vei întoarce, pretutindeni te vor urmari mustrarile, strigatele înfrcosate ale acestui judecator neîmpacat. Daca deci cautati placerea, fugiti de femeile stricate! Caci nu este nimic mai îngrozitor decît acest obicei, nimic mai nesuferit decît aceste legaturi, nimic mai necinstit decît aceasta însotire. *Cerboaica prea-iubita si gazela plina de farmec sa-ti fie* [sotia]*; dragostea de ea sa te îmbete totdeauna si iubirea ei sa te desfateze* (Pildele lui Solomon 5:19). Cînd tu ai la îndemîna un izvor de apa limpede, de ce sa alergi la o balta noroioasa, care scoate miros de gheena si chinuri neînchipuite? Care este apararea ta, cererea ta de mila? Daca aceia care cad în aprindere înainte de casatorie sînt pedepsiti si îsi ispasesc greseala lor, ca acela care era îmbracat cu haine murdare, cu atît mai mult oamenii însurati. Caci de aceasta data, învinuirea este îndoita si întreita: pentru ca mîngîierile de care se bucura îi împiedica a se azvîrli în asemenea neorînduiala, vina lor nu mai este socotita numai ca aprindere, dar ca prea-curvie, cel mai greu dintre pacate. Sa nu încetam deci a repeta si noua si femeilor noastre aceste învataturi, cu care vreau chiar eu sa sfîrsesc: «*Din pricina desfrînarilor (aprinderii) însa, fiecare sa-si aiba femeia sa, si fiecare sa-si aiba barbatul ei. Barbatul sa dea femeii datoria iubirii; asemenea si femeia barbatului ei. Femeia nu este stapîna pe trupul ei, ci barbatul; asemenea si barbatul nu este stapîn pe trupul lui, ci femeia* (I Corinteni 7:2-4). Sa pastram cu îngrijire aceste cuvinte în mintea noastra, în piata si acasa, ziua si seara, la masa si în pat, în sfîrsit, peste tot; sa le cugetam, sa le învatam pe femeile noastre sa ni le repete, sa le auda si ele de la noi, pentru ca, petrecînd curati aceasta viata, sa fim primiti în împaratia cerurilor, prin harul si iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, prin Care si cu Care marire Tatalui si Sfîntului Duh în veci vecilor. Amin.

Sfântul Efrem Sirul: Cum se biruie dracul curviei

Nu numai prin departarea de bucate, ci si prin oprirea ochilor, ca sa nu vada desertaciuni, se surpa dracul curviei, ca în ochiul cel neînfrânat este preacurvia, dupa cum si Domnul a marturisit: «Amin zic voua, ca tot cel ce cauta la femeie spre a o pofti pe ea, iata, a preacurvit cu dânsa în inima lui» (Matei 5, 28). Pe aceasta preacurvie o dezradacineaza cel ce îsi are ochiul jos, iar sufletul catre Domnul; si cel ce si-a stapânit pântecele si-a stapânit si privirea. Caci cumplit vânzator este ochiul cel împrastiat, iar celelalte patimi dintru aceasta se aprind. Iar razboiul privirii chinuieste pe suflet, si când este de fata si când nu este, arzând mintea cu pofta.

Adica, ce zic, iubitilor? A auzit cineva dulce glasuire de muzica si a trecut. Apoi a auzit glas de jale; si plânsul a alungat dulcea glasuire a muzicii. Asijderea înca,

a gustat cineva miere si apoi a gustat ceva amar, iar amaraciunea a împins afara dulceata mierii din gâtlej. La fel si mirosirea. A mirosit cineva vreo dulceata oarecare, apoi a mirosit si împuticiune rea. Si împuticiunea cea rea a stins dulceata mirosirii. Apoi iarasi, s-a atins cineva de apa rece, dupa aceea s-a atins de apa fierbinte, iar caldura fiebintelii a înlaturat raceala apei. Dar razboiul ochiului celui împrastiat arde pe minte cu pofta, si fiind, si nefiind materia de fata. Înca si visuri naluceste în inima, fiindca dracii zugravesc ispita în cuget si razboiesc mintea, închipuind în imaginatie ispita. Pentru aceasta Proorocul se roaga, zicând: «Întoarce ochii mei ca sa nu vada desertaciune» (Psalmul 118, 37), ca înselaciunea poftei schimba mintea cea fara de rautate si întru biruirea ochilor este toata osteneala dracilor.

Deci, când vine dracul sa închipuiasca ispita si sa zugraveasca în cugetul tau frumusetea vreunei femei pe care ai vazut-o vreodata sau ceva din cele asemenea, adu-ti în mijloc frica de Dumnezeu si gândul la cei ce dorm în morminte. Gândeste-te la ziua iesirii tale, când sufletul tau se va desparti de trup. Ia în minte înfricosatul si groaznicul glas pe care îl vor auzi cei ce s-au lenevit la lucrurile dreptatii si poruncile lui Hristos nu le-au pazit: «Duceti-va de la Mine, blestematilor, în focul cel vesnic, care este gatit diavolului si îngerilor lui, unde este plângerea si scrâsnirea dintilor, întru întunericul cel mai dinafara» (Matei 25, 41; 22, 13); adu-ti aminte de viermele cel neadormit si de munca cea fara de sfârsit (Marcu 9, 44). Acestea gândindu-le si pomenindu-le, pofta dulcetii se va risipi din cugetul tau, precum se risipeste ceara de fata focului, ca diavolii nu pot sta împotriva fricii de Dumnezeu. Ca cel ce nu se împotriveste poftei, ci se raspândeste cu neînfrânare, slobozindu-si ochii, negresit si-a plecat si cugetul catre patimi. Si, de n-ar fi fost rusinea omeneasca, de multe ori si trupul si l-ar fi stricat.

Deci, de nu se va trezvi unul ca acesta si de nu va pune înaintea ochilor sai frica de Dumnezeu, nu va întârzia sa-si strice si trupul. Ca acestui drac ce sfatuieste a raspândi ochii, alt drac îi urmeaza, care fireste cu trupul lucreaza pacatul. Ca daca va vedea cel de al doilea pe cel dintâi ca a putut pleca sufletul spre raspândire, îndata începe a-l sfatui sa lucreze pacatul si cu trupul. Si începe întru acest fel a sfatui si a zice catre cel biruit de ochi: „Iata, cu voirea ai pacatuit si cu inima ai preacurvit. Acum si din porunca ai cazut si pacatul calcarii de porunca s-a scris tie acum. Deci, acum savârseste-ti pofta ta, ca aceeasi este si a lucra si a gândi. Deci, îndulceste-te de pofta ta".

Dar tu sa nu te pleci socotelilor lui, fiindca zice Apostolul: «Ca gândurile lui nu ne sunt necunoscute» (II Corinteni 2, 11). Ca întru aceasta voieste sa vâneze sufletul tau. Asculta o pilda pentru aceasta: Un tânar oarecare, având trei fecioare iubite, s-a dus într-o tara îndepartata. Si, zabovind el, una din fecioare si-a luat barbat. A doua, biruindu-se, a curvit si a ramas îngreuiata. Iar cealalta fecioara a zis întru sine: De nu m-as rusina de oameni, si eu mi-as lua mie barbat. Si a început fecioara a se naluci în niste gânduri ca acestea. Dar si-a adus aminte de tânarul cel din calatorie, de la care luase arvuna împreuna cu celelalte fecioare. Si caindu-se, a plâns pentru gândurile rele ce s-au suit în inima ei.

Deci, când va veni tânarul, care dintre cele trei fecioare îi va fi lui bine primita? Au nu cea de pe urma care numai a gândit si nimic rau nu a lucrat? Ci înca s-a si pocait pentru gândirea cea rea! Pentru aceasta este nevoie a zice dracului celui ce sfatuieste catre fapta pacatului celui fara de lege: Desi cu ochiul am cazut si cu inima am preacurvit, însa pe aceasta inima care a preacurvit cu suspinuri negraite o voi zdrobi, si voi spala cu lacrimi ochiul ce a cazut, ca «inima înfrânta si smerita Dumnezeu nu o va urgisi» (Psalmul 50, 18). Lui I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

Ce se cade a face cineva cînd va fi rapit cu ochii

Iar daca un fur ca acesta va reusi sa te rapeasca vreodata, sa te nevoiesti ca macar sa nu lasi idolul Afroditei, adica al poftei celei urîte sa se întipareasca în sufletul tau. Si cum asta? Sau sa nazuiesti la Dumnezeu prin rugaciune – acest lucru fiind mai puternic, caci „a Domnului este mîntuirea" (Psalm 3:8), dupa cuvîntatorul de psalmi – sau sa-ti întorci închipuirea spre un alt gînd oarecare. Ca idol pe idol si închipuire pe închipuire se sterg. Caci – zice întelepciunea populara – „cui pe cui scoate". O astfel de lucrare se vede ca facea si Grigorie Cuvîntatorul de Dumnezeu: „Vederea m-a rapit pe mine, dar m-am tinut. Idol al pacatului nu mi-am faurit. Idolul a statut, si am scapat de încercare." Auzi! A stat – zice – idolul pacatului, si nu s-a întiparit în închipuire, iar omul s-a slobozit numaidecît de ispita, adica de învoirea si, drept urmare, de fapta pacatului.

Sfîntul Ioan Gura de Aur si Sfînta Singlitichia te sfatuiesc sa folosesti urmatorul mestesug pentru a scapa de patima ta, adica de idolul acelei fete care s-a întiparit în închipuirea ta si cu care diavolul nu înceteaza a te supara: scoate, cu mintea, ochii idolului aceluia, scoate-i carnea de pe obraji, taie-i buzele, scoate-i pielea de deasupra, care se arata a fi frumoasa, si gîndeste-te ca ce se ascunde dedesubt este atît de gretos, încît omul nu sufera a o vedea fara urîciune si îngretosare. Nu este altceva decît o capatîna despuiata si un os înrosit, plin de sînge si înfricosat la vedere. Ca Gura de Aur zice: „Nu lua aminte nici aici la floare, ci treci mai în adînc cu gîndul si, ridicînd cu gîndul de jur împrejur pielea cea frumoasa, ia aminte la cele ce zac sub ea" (omilia a saptea la *Epistola a II-a catre Corinteni*). Iar prea-înteleapta Singlitichia zice: „De se iveste în camarile mintii o nalucire de vedere necuvioasa, se cade a o schingiui cu cuvîntul: astfel, sa se taie ochii acelui idol, sa i se scoata carnea din obraji, sa i se taie si buzele si sa se vada închegarea cea urîta de oase goale, si astfel sa se socoteasca ce era de fapt cea dorita. Astfel poate fi oprit gîndul de la ratacirea cea desarta. Caci cea iubita nu era nimic decît numai sînge si oarecare flegma amestecata. Trebuie însa sa ne închipuim în gîndul nostru ca din toata fiinta celui îndragit izvorasc rani greu mirositoare si putrezite si, ca sa spun pe scurt, se înfatiseaza ochilor celor launtrici asemenea unui mort. Caci asa se cade a ne îndeparta de dulcea patimire" (Marele Atanasie în *Viata Sfintei Singlitichia*). […]

BIBLIOGRAFIE: Sfîntul Nicodim Aghioritul, *Paza celor cinci simturi*, Ed. Buna Vestire, Bacau, 2000.

II Despre duhul curviei si al poftei trupesti

A doua lupta o avem împotriva duhului curviei si al poftei trupesti. Pofta aceasta începe sa supere pe om de la cea dintâi vârsta. Mare si cumplit razboi este acesta si lupta îndoita cere. Caci acest razboi este îndoit, aflându-se si în suflet si în trup. De aceea trebuie sa dam lupta din doua parti împotriva lui. Prin urmare nu ajunge numai postul trupesc pentru dobândirea desavârsitei neprihaniri si adevaratei curatii, de nu se va adauga si zdrobirea inimii si rugaciunea întinsa catre Dumnezeu si citirea deasa a Scripturilor si osteneala si lucrul mâinilor, care abia împreuna pot sa opreasca pornirile cele neastâmparate ale sufletului si sa-l aduca înapoi de la nalucirile cele de

rusine. Mai înainte de toate însa, foloseste smerenia sufletului, fara de care nu va putea birui nimeni, nici curvia, nici celelalte patimi. Deci de la început trebuie pazita inima cu toata strajuirea de gândurile murdare, «Caci dintru aceasta purced, dupa cuvântul Domnului, gânduri rele, ucideri, preacurvii, curvii» (Mt. 15,19) si celelalte. Deoarece si postul ni s-a rânduit de fapt nu numai spre rânduirea trupului, ci si spre trezvia mintii, ca nu cumva, întunecându-se de multimea bucatelor, sa nu fie în stare sa se pazeasca de gânduri.

Deci nu trebuie pusa toata stradania numai în postul cel trupesc, ci si în meditatie duhovniceasca, fara de care e cu neputinta sa urcam la înaltimea neprihanirii si curatiei adevarate. Se cuvine asadar, dupa cuvântul Domnului, «sa curatim mai întâi partea cea dinauntru a paharului si a blidului, ca sa se faca si cea din afara curata» (Mt. 23,26). De aceea sa ne sârguim, cum zice Apostolul , «a ne lupta dupa lege si a lua cununa» dupa ce am biruit duhul cel necurat al curviei, bizuindu-ne nu în puterea si nevointa noastra, ci în ajutorul Stapânului nostru Dumnezeu. Caci dracul acesta nu înceteaza de a razboi pe om, pâna ce nu va crede omul cu adevarat ca nu prin straduinta si nici prin osteneala sa, ci prin acoperamântul si ajutorul lui Dumnezeu se izbaveste de boala aceasta si se ridica la înaltimea curatiei. Fiindca lucrul acesta este mai presus de fire si cel ce a calcat întarâtarile trupului si placerile lui ajunge într-un chip oarecare afara din trup. De aceea este cu neputinta omului (ca sa zic asa) sa zboare cu aripile proprii la aceasta înalta si cereasca cununa a sfinteniei si sa se faca urmator Îngerilor, de nu-l va ridica de la pamânt si din noroi harul lui Dumnezeu. Caci prin nici o alta virtute nu se aseamana oamenii cei legati cu trupul mai mult cu Îngerii cei netrupesti, decât prin neprihanire. Printr-aceasta, înca pe pamânt fiind si petrecând, au dupa cum zice Apostolul, petrecerea în ceruri (Filip. 3,20).

Iar semnul ca au dobândit desavârsit aceasta virtute, îl avem în aceea ca sufletul chiar si în vremea somnului nu ia seama la nici un chip al nalucirii de rusine. Caci desi nu se socoteste pacat o miscare ca aceasta, totusi ea arata ca sufletul boleste înca si nu s-a izbavit de patima. Si de aceea trebui sa credem ca nalucirile cele de rusine ce ni se întâmpla în somn, sunt o dovada a trândaviei noastre pâna aici si a neputintei ce se afla în noi, fiindca scurgerea ce ni se întâmpla în vremea somnului face aratata boala ce sade tainuita în ascunzisurile sufletului. De aceea si Doctorul sufletelor noastre a pus doctoria în ascunzisurile sufletului, unde stie ca stau si pricinile bolii, zicând: «Cel ce cauta la muiere spre a o pofti pe dânsa, a si preacurvit cu ea în inima sa» (Mt. 5,28). Prin aceasta a îndreptat nu atât ochii cei curiosi si desfrânati, cât sufletul cel asezat înauntru, care foloseste rau ochii cei dati de Dumnezeu spre bine. De aceea si cuvântul întelepciunii nu zice: «Cu toata strajuirea pazeste ochii tai», ci «Cu toata strajuirea pazeste inima ta» (Prov. 4,23), aplicând leacul strajuirii mai ales aceluia care foloseste ochii spre ceea ce voieste. Asadar aceasta sa fie paza cea dintâi a curatiei noastre: de ne va veni în cuget amintirea vreunei femei, rasarita prin diavoleasca viclenie, bunaoara a maicii, sau a surorii, sau a altor femei cucernice îndata sa o alungam din inima noastra, ca nu cumva, zabovind mult la aceasta amintire, amagitorul celor neiscusiti sa rostogoleasca cugetul de la aceste fete la naluciri rusinoase si vatamatoare. De aceea si porunca data de Dumnezeu primului om ne cere sa pazim capul sarpelui (Gen. 3,15), adica începutul gândului vatamator prin care acela încearca sa se serpuiasca în sufletul nostru, ca nu cumva prin primirea capului, care este prima rasarire a gândului, sa primim si celalalt trup al sarpelui, adica învoirea cu placerea si prin aceasta sa duca apoi cugetul la fapta neîngaduita. Ci trebuie, precum este scris: «în dimineti sa ucidem pe toti pacatosii pamântului» (Ps. 100,10), adica prin lumina cunostintei sa deosebim si sa nimicim toate gândurile pacatoase de pe pamânt, care este inima noastra, dupa învatatura Domnului; si pâna ce sunt înca prunci, fiii Babilonului, adica gândurile viclene, sa-i ucidem, zdrobindu-i de piatra (Ps. 136, 9), care este Hristos. Caci de se vor face barbati prin învoirea noastra, nu fara mare suspin si grea osteneala vor fi biruiti. Dar pe lânga cele zise din dumnezeiasca Scriptura, bine este sa pomenim si cuvinte de ale Sfintilor Parinti. Astfel Sfântul Vasile, episcopul Cezareei Capadociei, zice: «Nici muiere nu cunosc, nici feciorelnic nu sunt». El stia ca darul fecioriei nu se dobândeste numai prin departarea cea trupeasca de muiere, ci si prin sfintenia si curatia sufletului, care se câstiga prin frica lui Dumnezeu. Mai zic Parintii si aceea ca nu putem câstiga desavârsit virtutea curatiei, de nu vom dobândi mai întâi în inima noastra adevarata smerenie a cugetului; nici de cunostinta adevarata nu ne putem învrednici, câta vreme patima curviei zaboveste în ascunzisurile sufletului. Dar ca sa desavârsim întelesul neprihanirii, vom mai pomeni de un cuvânt al Apostolului si vom pune capat cuvântului: «Cautati pacea cu toata lumea si sfintirea, fara de care nimeni nu va vedea pe Domnul» (Evr. 12,14). Ca despre aceasta graieste, se vede din cele ce adauga, zicând: «Sa nu fie cineva curvar sau lumet ca Esau» (Evr. 12,16). Pe cât este asadar de cereasca si de îngereasca virtutea sfinteniei, pe atât este de razboita cu mai mari bântuieli de potrivnici. De aceea suntem datori sa ne nevoim nu numai cu înfrânarea trupului, ci si cu zdrobirea inimii si cu rugaciuni dese împreunate cu suspine, ca sa stingem cuptorul trupului nostru, pe care împaratul Babilonului îl aprinde în fiecare zi prin atâtarile poftei, cu roua venirii Sfântului Duh. Pe lânga acestea arma foarte tare pentru acest razboi avem privegherea cea dupa Dumnezeu. Caci precum paza zilei pregateste sfintenia noptii, asa si privegherea din vremea noptii deschide sufletului calea catre curatia zilei.

Bibliografie: *Filocalia*, volumul I, editia a II-a, editura Harisma, Bucuresti, 1992

Despre curatie

Pacat era curvia când stapânea Vechiul Legamânt; era pacat ca necinstire a firii, ca rea întrebuintare a unei însemnate însusiri a firii, ca încalcare a legilor firii. Încalcarea era socotita atât de însemnata, ca cel vinovat de ea era pedepsit cu moartea. În Legamântul cel Nou, acest pacat a dobândit o noua greutate, fiindca trupurile omenesti au dobândit o noua vrednicie. Ele s-au facut madulare ale trupului lui Hristos, si calcatorul curatiei necinsteste de acum pe Hristos, strica unirea cu El, preface madularele lui Hristos în madulare ale curviei (1 Cor. 6, 15). Curvarul este pedepsit cu moartea sufleteasca. De la cel cazut în pacatul curviei se departeaza Sfântul Duh; cel care a pacatuit e socotit cazut într-un pacat de moarte, într-un pacat ce înstraineaza de mântuire, într-un pacat care e chezasie a unei pierzanii de neocolit si a vesnicelor chinuri din iad, daca acest pacat nu e tamaduit la buna vreme prin pocainta.

Ce este curatia? E o virtute potrivnica patimii curviei; este înstrainarea trupului de caderea cu fapta în pacat si de toate faptele care duc la pacat, înstrainarea mintii de gândurile si visarile curvesti, iar a inimii, de simtamintele si înclinarile curvesti, dupa care urmeaza si înstrainarea

trupului de pofta trupeasca. Unii spun ca a cadea în curvie cu trupul si a cadea în ea cu mintea si cu inima sunt nelegiuiri de aceeasi greutate si însemnatate. Ei îsi întemeiaza aceasta parere pe cuvintele Mântuitorului: Tot cela ce cauta la femeie spre a o pofti pe ea, iata, a preacurvit cu dânsa în inima sa (Mt. 5, 28). Gresita parere! Aceste cuvinte au fost spuse spre a arata deplina porunca Vechiului Legamânt; ele au fost spuse celor ce socoteau pacat doar curvia trupeasca, nepricepând ca gândurile rele, printre care se numara si gândurile de curvie, ies din inima si spurca pe om (Mt. 15, 19-20), despart de Dumnezeu (Înt. Sol. 1, 3), rapesc curatia, mijlocul vederii lui Dumnezeu. Desfatarea de gânduri si simtaminte curvesti este curvie a inimii si spurcare a omului, ce îl face netrebnic spre partasia cu Dumnezeu, iar curvia trupului este schimbarea întregii fiinte omenesti prin împreunarea cu un alt trup (1 Cor. 6, 16), este desavârsita înstrainare de Dumnezeu, e moarte, e pierzanie. Pentru a iesi din cea dintâi stare, omul are nevoie sa se trezeasca; pentru a iesi din cea de-a doua, trebuie sa învie, trebuie sa se nasca din nou prin pocainta.[…]

Grait-a Sfântul Isaac Sirul: „Cel care nu se departeaza din voia sa de pricinile pacatului este tras de pacat împotriva voii sale”. Aceasta pravila, care priveste îndeobste viata monahala, este deosebit de însemnata pentru cei care au intrat în lupta cu firea cazuta. De folos este noua sa nu vedem deloc rodul de a carui gustare ne-am lepadat. Din aceasta pricina, pravilele Sfintilor Parinti opresc intrarea femeilor în manastiri de barbati, precum se tine si acum în Sfântul Munte Athos. În viata Sfântului Ioan Scararul se spune ca, prin vietuirea pustniceasca si înstrainarea de cautarea la fata, a stins de tot, în sine vapaia poftei. Toti Sfintii Parinti s-au straduit, dupa putinta, sa nu aiba de-a face cu femei, si aceasta purtare ne-au predanisit-o în cartile lor mântuitoare de suflet, de Dumnezeu insuflate. Parintii, stiind cât de lesne se poticneste omul, nu se încredeau nici în sfintenia lor, nici în batrânetele lor adânci si neputinta vârstei de a pacatui. Pâna la sfârsitul vietii, ei nu au contenit a se departa de pricinile pacatului: aceasta departare este cel mai puternic mijloc de biruinta asupra pacatului. Ajungând Preacuviosul Sisoe cel Mare la batrânete adânca, ucenicul lui, Avva Avraam, l-a îmbiat sa se mute undeva mai aproape de oameni. A raspuns batrânul de nouazeci de ani: „Sa ne salasluim unde nu sunt femei”. Ucenicul a întâmpinat: „Dar unde este locul în care sa nu fie femei, afara de pustie ?“ Staretul a grait: „Du-ma, dar, fiule, în pustie”. Înclinarea cea buna a voii omului se întareste departe de sminteli, primeste o neobisnuita putere si tarie; dimpotriva, fiind în apropierea smintelilor, începe sa slabeasca putin câte putin, si în cele din urma se perverteste cu totul. Astfel, gheata se întareste din ce în ce mai mult pe ger; când este supusa caldurii, însa, se topeste si piere. Fratilor! Se cade noua sa ne îndepartam de cunostinta, mai ales apropiata, cu femeile, de vederea deasa si împreuna vorbirile dese cu ele. Voi, care v-ati hotarât sa biruiti firea! Pricepeti ca aceasta biruinta nu este cu putinta daca vom fi supusi neîncetat înrâuririi firii, atâtând în noi însine lucrarea ei.

Preacuviosul Pimen cel Mare a zis cuiva care era luptat de patima curviei: „Daca monahul îsi va înfrâna pântecele si limba si va pazi strainatatea, nu va muri de moartea sufleteasca ce atinge pe oricine cade în curvie. Prin numele de strainatate se întelege aici îndepartarea de viata împrastiata, de purtarea sloboda, de cunostintele multe si apropiate, din care se aprinde pofta trupeasca. Preacuviosul Isaia Pustnicul spunea ca razboiul curviei se întareste din urmatoarele cinci pricini: grairea în desert, slava desarta, somnul mult, împodobirea cu vesminte si îmbuibarea. Dintre pricinile atâtarii patimii curviei, cu deosebita putere lucreaza si deosebit de vatamatoare sunt doua: calcarea strainatatii si îmbuibarea. E greu de spus care din ele e mai pierzatoare! Cel ce s-a supus si robit uneia dintre ele nu va putea sa tina piept în lupta împotriva firii sale. Pentru dobândirea curatiei este neaparat nevoie de lepadarea acestor pricini, a amândurora. Dupa ce am luat aminte în chip deosebit la pazirea de pricinile de capetenie ale atâtarii poftei, sa nu le trecem cu vederea nici pe cele de rangul al doilea, sa ne pazim si de ele. Si o pricina de mai mica putere dobândeste o deosebita putere prin obisnuinta, atunci când nu luam seama la ea. De pilda, unii postesc, traiesc în însingurare si neagonisire, roaga pe Dumnezeu pentru înfrânarea poftelor firii lor, dar, totodata îsi îngaduie sa graiasca de rau, sa certe, sa osândeasca pe aproapele, sa-si bata joc de el; ajutorul lui Dumnezeu se departeaza astfel de la ei; ramân de capul lor si nu afla putere sa se împotriveasca imboldurilor pacatoase ale firii cazute.[…]

Sfintii Parinti poruncesc sa pazim capul sarpelui (Fac. 3, 15), adica sa luam seama la gândul pacatos chiar de la începutul lui si sa îl lepadam. Aceasta s-a spus cu privire la toate gândurile pacatoase, dar mai cu seama la cel al curviei, care are ca împreuna lucratoare firea cazuta si care, din aceasta pricina, are asupra noastra o deosebita înrâurire. Preacuviosul Casian Romanul porunceste monahului începator sa marturiseasca fara întârziere staretului gândul pacatos ce îi vine . Acest mijloc e minunat; el este cel mai bun pentru începator dar si pentru cel sporit ramâne în unele împrejurari foarte trebuincios si totdeauna folositor, întrucât strica în chip hotarâtor prietenia cu pacatul la care atrage firea bolnava. Fericit cel ce poate întrebuinta cu lucrul acest mijloc! Fericit începatorul care a aflat staret caruia sa îi poate descoperi gândurile sale! Monahilor care nu au putinta de a merge mereu la un staret, Parintii le poruncesc sa lepede fara întârziere gândul pacatos care se iveste, fara a intra de fel în vorba ori cearta cu el (acestora urmându-le negresit atragerea de catre pacat) si sa tinda la rugaciune. Acest mijloc a fost întrebuintat cu foarte mare reusita si roada de catre Preacuvioasa Maria Egipteanca, precum se vede din viata ei. „Daca cineva”, spune Preacuviosul Nil Sorski, „în orice necaz întâlnit si în fata oricarui gând adus de catre vrajmasul, va striga plângând dupa ajutor la bunatatea lui Dumnezeu, degrab va simti liniste, daca se va ruga întru întelegere”. „Precum este în firea focului sa mistuie vreascurile, asa este si în firea lacrimilor curate sa nimiceasca toata întinaciunea trupului si a duhului”, a spus Sfântul Ioan Scararul. Când suntem în singuratate, daca ne napadesc gândurile si visarile curvesti si trupul ni se aprinde în chip neobisnuit, trebuie sa cadem în genunchi si chiar cu fata la pamânt înaintea sfintelor icoane, urmând Sfintei Maria Egipteanca, si cu lacrimi sa Îl rugam pe Dumnezeu ca sa ne miluiasca. Cercarea nu va întârzia sa dovedeasca apropierea lui Dumnezeu fata de noi si stapânirea Lui asupra firii noastre; aceasta ne-o va aduce credinta vie, iar credinta vie ne va însufleti cu o putere neobisnuita si ne va aduce biruinta statornica.[…]

Îndeobste, Parintii cei mai înzestrati cu dreapta socotinta au recunoscut ca, în lupta cu poftele firii, înfrânarea de la mâncare si celelalte nevointe trupesti trebuie savârsite cu întelepciune si masura; ca pofta trupeasca este doar înfrânata de nevointele acestea, iar de biruit este biruita prin smerenie si rugaciune înlacrimata, ce

atrag harul Dumnezeiesc la nevoitor; ca marile nevointe trupesti sunt mai mult vatamatoare decât folositoare atunci când ele, slabind peste masura puterile trupesti, împiedica de la îndeletnicirea cu rugaciunea, plânsul si faptele smereniei.[…]

Un monah din schit, Preacuviosul Agaton, care era vestit pentru darul dreptei socotinte duhovnicesti, a fost întrebat cu privire la patima curviei. El a raspuns: „Mergi, arunca puterea ta în praf înaintea lui Dumnezeu, si vei afla odihna". Raspunsuri asemanatoare au dat în astfel de împrejurari si alti mari Parinti. Drept si adevarat este raspunsul lor! Daca numai Dumnezeu poate sa schimbe firea, atunci constiinta vatamarii pricinuite firii de pacatul stramosesc si smerita rugaciune pentru tamaduirea si înnoirea firii de catre Ziditorul ei este cea mai puternica, cea mai lucratoare arma în lupta cu firea. Aceasta arma slabeste prin nadajduirea în sine, la care duce nevointa trupeasca prisositoare si nepotrivita cu puterile trupesti ale nevoitorului. Preacuviosul Casian Romanul baga de seama ca „razboiul cu patima poftei trupesti este de neocolit pentru suflet pâna când sufletul nu va cunoaste ca acest razboi este mai presus de puterile sale, ca nu este cu putinta a primi izbânda asupra lui prin nevointa si sfortarea proprie, fara ajutor si acoperamânt de la Domnul. […]

Atunci când harul Dumnezeiesc începe sa ne ajute deja în chip vadit, primul semn al acestei ajutorari este neîncuviintarea gândului, dupa cum spune Sfântul Ioan Scararul; adica se arata în minte, putin câte putin neîncuviintarea fata de gândurile si închipuirile pacatoase în locul încuviintarii de mai înainte, din care luau nastere imboldul pacatos si înfrângerea de fiecare data când pentru împotrivire nu era întrebuintata o silinta deosebita. […]

Fiule, spune Scriptura, daca te apropii sa lucrezi Domnului, gateste sufletul tau spre ispita: îndrepteaza inima ta, si rabda. Tot ce se va întâmpla tie, primeste; si întru schimbarile inimii tale îndelung rabda (Sir. 2, 1; 2, 4). Necazurile au fost de la începutul veacului un semn al alegerii dumnezeiesti. Ele au fost un semn care i-a aratat pe patriarhi, prooroci, apostoli, mucenici, prea-cuviosi ca bineplacuti ai lui Dumnezeu. Toti sfintii au trecut pe calea cea strâmta a ispitelor si necazurilor, si prin rabdarea lor s-au adus pe sine ca jertfe bine primite lui Dumnezeu. Si acum Dumnezeu îngaduie ca sufletele sfinte sa treaca prin felurite nevoi, ca iubirea lor de Dumnezeu sa se descopere în toata limpezimea. Nimic nu se întâmpla cu omul fara încuviintarea si îngaduinta lui Dumnezeu. Crestinul care vrea sa fie urmator al Domnului nostru Iisus Hristos si sa se faca fiu al lui Dumnezeu dupa har, nascut din Duhul, este dator în primul rând sa-si puna ca pravila, sa socoteasca drept o îndatorire de neînlaturat rabdarea cu suflet bun a tuturor necazurilor si a patimirilor trupesti, si a neplacerilor de la oameni, si a bântuirilor dracesti, si a rascularii patimilor sale. […]

Cu barbatie sa rabdam toate pentru Domnul, asa cum se cuvine sa rabde ostasii viteji care nici de moarte nu se înfricoseaza pentru împaratul lor. De ce n-am fost supusi unor amaraciuni atât de multe si de mari atunci când slujeam lumii si grijilor lumesti? De ce acum, când ne-am apropiat sa slujim lui Dumnezeu, suntem supusi necazurilor de tot felul? Sa stii ca pentru Hristos se revarsa asupra noastra necazurile ca sagetile. Le sloboade asupra noastra vrajmasul nostru, diavolul, ca sa se razbune pe noi prin ele pentru bunatatile pe care nadajduim si ne straduim sa le primim, si totodata pentru a ne slabanogi sufletele prin întristare, prin trândavie, prin lene, lipsindu-ne în acest chip de fericirea pe care o asteptam.

Hristos Se lupta în chip nevazut pentru noi. Acest tare si nebiruit Aparator al nostru strica toate cursele si maiestriile vrajmasului nostru. El Însusi, Domnul si Mântuitorul nostru, a mers în vremea vietii Sale pamântesti pe calea cea strâmta si necajita, nu pe vreo alta. A fost neîncetat prigonit, a suferit multe defaimari, batjocuri si necazuri si, în cele din urma, moarte de ocara pe cruce în mijlocul a doi tâlhari.

Sa urmam lui Hristos! Sa ne smerim asemenea Lui! Asemenea Lui sa nu ne dam în laturi a parea amagitori si iesiti din minti: sa nu crutam cinstea noastra, sa nu întoarcem fetele noastre de la scuipari si obrajii nostri de la lovituri; sa nu cautam nici slava, nici frumusetea, nici desfatarile acestei lumi; sa savârsim calatoria noastra pamânteasca la fel ca niste pribegi care nu au unde sa-si plece capul; sa primim, sa primim defaimarile, înjosirile si dispretul oamenilor ca pe niste lucruri care nu pot fi despartite de calea pe care ne-am ales-o; sa ne luptam pe fata si în taina cu gândurile trufiei, sa surpam din toate puterile aceste gânduri ale omului nostru vechi, care cauta sa învie „eul" sau sub felurite îndreptatiri parut adevarate. Atunci, Fiul lui Dumnezeu, Care a spus Ma voi salaslui întru ei, si voi umbla (2 Cor. 6, 16). Se va arata în inima noastra si ne va darui putere a stapâni si a lega pe cel tare, a rapi vasele lui, a calca peste aspida si vasilisc.

Sa lepadam cârtirea, sa lepadam plângerile împotriva sortii noastre, sa lepadam tristetea si tânjeala din inima, care fac sufletele slabe sa sufere mai mult decât necazurile însele. Sa lepadam tot gândul la razbunare si la rasplatirea raului cu rau. A Mea este razbunarea, Eu voi rasplati (Rom. 12, 19), a zis Domnul. Vrei sa înduri necazurile cu usurinta si înlesnire? Sa îti fie dorita moartea pentru Hristos. Aceasta moarte sa stea necontenit înaintea ochilor tai. Omoara-te în fiecare zi prin înfrânarea de la toate poftele pacatoase ale trupului si ale duhului; omoara-te prin lepadarea voii tale si lepadarea îndreptatirilor de sine aduse de ratiunea cea cu nume mincinos si de constiinta vicleana a omului celui vechi; omoara-te înfatisându-ti în culori vii moartea ta, pe care nu vei putea s-o ocolesti. Ni s-a dat porunca de a urma lui Hristos, luându-ne crucea. Asta înseamna ca trebuie sa fim întotdeauna gata sa murim cu bucurie si veselie pentru Hristos. Daca vom dobândi o astfel de asezare sufleteasca, lesne vom îndura orice necaz vazut si nevazut. Cel ce doreste sa moara pentru Hristos, ce necaz, ce jignire nu va îndura cu marime de suflet? Ni se par grele necazurile noastre tocmai pentru ca nu vrem sa murim pentru Hristos, nu vrem sa ne punem numai în El toate dorintele, toate nadejdile, toata întelegerea, toata mostenirea, toata fiintarea noastra. Cel care nazuieste a urma lui Hristos si a fi împreuna mostenitor cu Dânsul trebuie sa urmeze cu râvna patimirilor Lui. Cei ce Îl iubesc pe Hristos si urmatorii Lui îsi arata si îsi dovedesc zalogul cel de taina prin faptul ca sufera toate necazurile care li se trimit de sus nu numai cu seninatate, ci si cu râvna, si cu osârdie, si cu bucurie, si cu recunostinta, punându-si în Hristos toata nadejdea lor.[…]

Bibliografie: Sfântul Ignatie Briancianinov, Cuvinte catre cei care vor sa se mântuiasca, (Experiente ascetice vol 2), Editura Sofia, Bucuresti, 2000

CITITI CU LUARE AMINTE DE MAI MULTE ORI, CUVINTELE SFINTILOR PARINTI, LUATI AMINTE LA CE NE SFATUIESC, SI PUNETI-LE ÎN FAPTA!